

AIZEA ETA AIDEA

Gazte batek itaundu eustan erderazko "aire" zelan esaten dan euskeraz. Ori argitu-gurean doaz esaldi oneik.

Aizea eta airea ez dira gauza bat, bakotxak bere arloa dauka, gure atean beintzat, bai lantegian, etxean, euskal-dunon artean darabilguzan erea kontuan artuta. "Aire" berba onek gureakaz zer-ikusirik ete dauko?

Aize, erderaz "viento" ta "aire" da. Aizea: "el viento"

Aizez bete: aizez naiz arnasaz bete, puztu.

Aizeagaz bete: arnaseagaz bete, "aire"agaz bete.

Aizeagaz putzitu: "inflar de aire, de aliento".

Aizeak putzitu: Aizeak berak egiten dau.

Aizeaz putzitu: putz eginda aizez betetu, "aire"z.

Aize-indar: "presión de aire.

Aizetxu: Airecillo.

Aizea bitartetik sartu: entrar por una rendija el aire.

Aizea bitartetik etorri: llegar el aire por una rendija.

Aizea indarrean sartu: meter aire a presión.

Aizea indarrean egon: hallarse en presión el aire.

(tramankulu baten).

Aize-indarra erabilli: Manejar la fuerza del viento, aprovechar.

Aize otza: aize leitua, izoztua, otza.

Aize-otsa: Aizearen zaratea.

Aize onek umea dauka: zeozer dakar.

Aizeak eroan, aizeak ekarri, aizeak erabilli, aizeak aizeagaz etorri.

Aizeak indarra darabil, aizeak indarra dauko, aizeak aidean erabilli.

Aizea boladan sartu: aizea bitartetik sartu, aizea bueltan ibilli, aizeak bueltaka aizea golpean sartu, aizeak betean bota, aize-golpeak bota.

Bizikleta eta kotxearen txirrinkak aize indarragaz bete, aizeagaz putzitu (inflar con presión de aire la rueda de la bizi o del coche).

Konpresoreko aizea amar kiloko indarrean pareu: Quedarse a diez kilos la presión del aire del compresor.

Konpresora amar kiloko aize-indarrean ipiñi: Poner el compresor a diez kilos de presión.

Alde emendik, aire emendik (erabilten dira): vayase o vete de aquí.

Konpresora amar kiloko aize indarrean egon: Hallarse el compresor a diez kilos de presión de aire.

Txirrinkeari aizea sartu: Meter aire a presión. Inflar las ruedas con aire.

Aize-indarra bai, baiña aide indarra ez. Aideak, zergaitik edo agaitik, mogidu-berra daukolako, eta mogitzen danean aizea da eta ez airea. Aire ori beste gauza bat izango da. Euskerazko eta erderazko "aire" berbak ez dira gauza bardiñak-eta.

* * *

Euskerazko aide eta erderazko aire, gure inguruko euskeran ez dira bat.

Aidean ibilli, aidean egon, aidean geratu, aidean erabilli, aidean eroan, aidean itzi, aidean ekarri, aidean etorri. Aidean zeozer mogidu ezkerro; gauza ori airea dabillelako edo aizeak darabillelako edo aizea dagoalako edo aidez darabillelako izaten da.

* * *

Putz: soplo, soplar, aliento.

Putzitu: inflar, soplar, echar aliento.

Pusige: vejiga: Pusigea aizeagaz bete, inflar la vejiga.

* * *

Ago-atza: mal aliento de boca. Uzkar bat bota, ir en viento, echarse un aire. un viento, un pedo. Uzkarrek, aires, vientos.

IZTEGIA

Eupetzak bota, eruptos, vientos de boca.

Tripea aundituta euki_ eta uzkarrek botaten asi: con el vientre inflado irse en vientos.

Uzkar-atzak, aires malolientes, uzkar-otsak: sonidos ruidos de pedos.

Askoz geiago be esango neukez "aire" erderazko berbeagaz ezbardintasuna ikusteko baiña uste dot esaneak be naikoa dirala.

Jose Mariano Barrenetxea'k

Oarra: Jose Mariano Barrenetxea adiskideak parkatuko daust bere eskuz idatzitako idaz-lan onetan gauza batzuk oker ulertu izatea eta bear ba'da iñoz zertxu-bait aldatu izatea, laburtzeko edo argiago ipinteko. Idaz-lan au egokia da guztiontzat, batez be ikasten dabilzanentzat eta aize-tramankuluakaz lan egiten daben euskaldunentzat. Eskerrik asko Jose Mariano!

Senide: Pariente, familiar. Senideak gara, somos familiares, parientes, hermanos en familia.

Senideak izan: ser familia.

Senide-artekoak izan: ser familiares.

Baiña senide ez da edozein kuntzatakoa "hermano".

Anai: gizonetzkoarena, aizta andrazkoarena, andrazkoarentzat,

Neba: gizonetzkoaren gizonetzkoa,

Arreba: gizonetzkoaren andrazkoa.

Aide: Aire, espacio.

Aidean, en el aire, por el aire, en el espacio.

Aide berbea batzuk erderazko "pariente" esateko erabiltzen dabe.

Aidean eroan, llevarlo por los aires.

Aidean ibilli, andar por el espacio.

Aidean geratu: flotar en el aire, quedarse en el aire, quedarse en el vacío, en el espacio.

Lenagoko kopla baten esaten da: Orbelak aidez, aidez, ifartxo beroa...

OLAZAR'tar Martin'ek

IPUIN-SARIKETA
(BILBAO'KO UDALAREN BABESPEAN)

BILBAO
NI ÌÌ IA,ÀIIK IU
LAGUNTZAILLE

EUSKARAZALEAK ALKARTEA'k, urte guztietan lez aurten be, ipuin sariketea iragarten dau, oiñarri-arauak oneik dirala:

Ipuiñak euskeraz eta erriak erabiltzen dauan euskalkia erabilliaz idatziak izan bearko dabe eta idazkerea, EUSKERAZAINTZA'k argitaratua eta ZER aldizkarian erabiltzen dana.

Ipuiñak asmatuikoak edo errian batuak izango dira, ez idatzita dagozanak edo itzulpenak. Luzeera iru orrialdetik lau orrialdera, idazkiñez idatzita eta bitarte bi dirala. Saria irabazten dabenak ZER'en argitaratuko dira.

Saririk irabazten ez dabenak be bai ipuiñaren barrenean idazleak baimena emoten dauanean. Azillaren azkenerako EUSKARAZALEAK ALKARTEA'ren etxean (Bilbao'ko Colon de Larreategi, 14, 2.ª eskoia) egon bear dabe. Abenduaren azkenerako emongo da maikoen erabagia eta Zer'en agertuko da, Urterrillean, baita DEIA Egunkarian be albait lasterren.

Sariak lau izango dira:

- 1.ª 300,50 euro.
- 2.ª 240,40 euro.
- 3.ª 180,30 euro.
- 4.ª 120,20 euro.
- 5.ª 60,10 euro.

Ipuiñak izen ordeagaz bialdu eta karta-azal txiki baten barruan izen-ordea ta izena. Epea abenduaren azkenera arte luzatzen da.

EUSKARAZALEAK